

ВИБІР І ОБГРУНТУВАННЯ КРИТЕРІЇВ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІВ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ

Чернега А.Л.

Харьковский национальный университет радиоэлектроники

Економічний розвиток та стабільність будь-якої держави тісно пов'язані зі станом справ у сфері зайнятості її населення. Сучасна економічна криза неабияк вплинула на світовий ринок праці. За оцінками Міжнародної організації праці, глобальне безробіття щороку зростає і до 2018 року може досягти показника у 215 млн осіб [1].

В Україні основну функцію регулювання процесів на ринку праці виконує Державна служба зайнятості (ДСЗ), саме тому підвищення ефективності її діяльності є дуже важливим кроком на шляху до виходу з економічної та соціальної кризи.

Дослідження з різних аспектів оцінювання ефективності роботи служб зайнятості, в тому числі і державної служби зайнятості, як основного регулятивного органа ринку праці, особливо в частині визначення критеріїв і показників її успішності, знаходимо в публікаціях багатьох вчених, таких, як Ю. Маршавін, Л. Щетініна, І. Родічева, М. Борімчук, В. Корбанезе та інші.

Ефективність проведення заходів та надання послуг службою зайнятості (B_n) можна записати наступним чином:

$$B_n = P_{аз} + \sum_{i=1}^k P_{оп}, \quad (1)$$

де $P_{аз}$ – витрати на фінансування активних заходів Служби;

$P_{оп}$ – оплата праці спеціалістів центрів зайнятості, які виконують функції з організації заходів і надання послуг безробітним;

k – кількість спеціалістів центру зайнятості, які виконують ці функції [2].

Економічну ефективність функціонування органів служби зайнятості доцільно визначати як співвідношення додатково отриманих економічних здобутків від участі громадян, що отримали послуги служби зайнятості з підвищення кваліфікації та працевлаштування, що вимірюються за результатами трудової діяльності даного контингенту громадян завдяки більш ранньому (відносно інших безробітних) працевлаштуванню, і витрат на здійснення службою зайнятості відповідних заходів за формулою:

$$E_e = Q_e / B_a \quad (2)$$

де E_e – коефіцієнт економічної ефективності функціонування органів служби зайнятості;

Q_e – загальний економічний ефект від функціонування органів служби зайнятості;

B_a – економічні витрати на здійснення службою зайнятості відповідних функцій.

Одним із найважливіших об'єктів оцінювання, зокрема, є частка (коефіцієнт) працевлаштувань зареєстрованих безробітних, що припадає на службу зайнятості (K_b),

$$K_b = b_1/b_e, \quad (3)$$

де b_1 — чисельність осіб, працевлаштованих за направленням служби зайнятості;

b_e — загальна кількість прийнятих на роботу підприємствами, організаціями, установами.

Бюджетну ефективність центрів зайнятості, що являє собою загальний економічний ефект від функціонування органів служби зайнятості, можна представити як комплекс співставних та вимірюваних елементів за такою формулою:

$$Q_e = Q_1 + Q_2 + Q_3 \quad (4)$$

де Q_1 — вартість додаткового внутрішнього продукту, виробленого особами за період їх праці у результаті скорочення тривалості безробіття;

Q_2 — додаткове отримання бюджетами податкових надходжень, а фондами державного соціального страхування – внесків за зазначений період;

Q_3 — економія коштів Фонду на виплату допомоги по безробіттю особам, які завдяки зусиллям працівників служби зайнятості скоротили період свого перебування на обліку в службі [2].

В. Корбанезе в своїх дослідженнях доводить, що для створення надійної системи моніторингу ефективності роботи необхідна наявність розгорнутої інформації про індивідуальні характеристики безробітних, які реєструються у Державній службі зайнятості та про підприємства, які повідомляють про наявні вакансії.

Ефективність діяльності служб зайнятості вимірюється не лише в співвідношенні між результатами і затратами, але в досягненні соціально значущих результатів при суспільно виправданих затратах. Вибір і обґрунтування основних критеріїв оцінки ефективності функціонування органів служби зайнятості залежить від багатьох факторів, зокрема економічних, соціальних, політичних, організаційних тощо. Саме тому, створення єдиної і універсальної системи оцінювання ефективності роботи органів служби зайнятості майже неможливе завдання на сьогоднішній день.

1. Global Employment Trends 2014: Risk of a jobless recovery? / International Labour Office. Geneva: ILO, 2014 <http://www.ilo.org/global/research/global-reports/globalemployment>

2. Маршавін Ю. М. Методологічні засади оцінювання ефективності роботи Державної служби зайнятості України та її підрозділів / Ю. М. Маршавін // Ринок праці та зайнятість населення. - 2014. - № 1. - С. 3-7